

Yliopistojen opetusalan liitto YLL

Puheenjohtajan kirje 1/2016

18.2.2016

Hyvä YLL:n jäsen,

tästä ajankohtaiskirjeestä löydät tietoa työntekijöiden oikeuksista yt-prosessissa, ns. yhteiskuntasopimusneuvotteluista sekä OAJ:n Korkeakoulupäivästä 18.3.2016. Lisäksi liitteenä (suomeksi) tietoa YLL:n 50-vuotisjuhlakirjasta, jonka suunnitteluun kutsutaan kaikkia teitä jäseniä mukaan.

Yhteistoimintaneuvottelut ja irtisanottavien oikeudet

Toistuvat yhteistoimintaneuvottelut samassa yliopistossa voivat kertoa puutteista pitkäjärjenteissä suunnittelussa organisaation kehittämiseksi. Toisaalta yhteistoimintaneuvottelut tulee käydä myös sellaisia organisaatiomuutoksia suunniteltaessa, joissa ei ole tavoitetta henkilöstövähennyksistä.

Työpaikan yhteistoiminta on lakisääteistä ja sen tavoitteena on yhteisymmärryksessä kehittää yrityksen toimintaa ja työntekijöiden mahdollisuuksia vaikuttaa yrityksessä tehtäviin päätöksiin, jotka koskevat heidän työtään, työolojaan ja asemaansa yrityksessä.

Paikallisilta pääluottamusmiehiltä saa parhaiten tietoa oman yliopiston tilanteesta. Osa yliopistoista uusii nyt organisaatiotaan (Jyväskylän yliopisto) tai etsii säästöjä ilman irtisanomisia (Turun yliopisto), moni muu yliopisto hakee säästöjä henkilöstövähennyksistä.

Pääluottamusmiehet ovat paikoitellen joutuneet olemaan mukana irtisanomiskeskusteluissa. Työntekijät kokevat nämä keskustelut raskaiksi ja turhauttaviksi, koska niissä ei usein saa tietoa siitä, miksi itse on joutunut irtisanomisen kohteeksi. Tyypillisesti keskusteluissa ilmoitetaan irtisanomisen perusteiksi tuotannolliset, taloudelliset ja toiminnan uudelleen organisointiin liittyvät syyt.

Työnantajaa velvoittaa irtisanomisaikana työntarjoamisvelvoite. Työnantajan tulee ennen irtisanomista selvittää kunkin henkilön osalta, voidaanko hänet sijoittaa työnantajan organisaatiossa muuhun työhön. Jos tällaisia tehtäviä on, tulee työnantajan tarjota niitä aktiivisesti irtisanomisuhan alaisille työntekijöille. Työnantajan on myös järjestettävä tarkoituksenmukainen ja kohtuullinen koulutus uusiin tehtäviin, jos työntekijän osaamisessa on puutteita.

Irtisanomisajan jälkeen työnantajaa sitoo yhdeksän kuukauden ajan takaisinottovelvollisuus. Jos yliopisto tarvitsee uusia työntekijöitä samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, on sen tarjottava tätä työtä entisille työntekijöilleen. Irtisanotun tulee olla työnhakijana TE-toimistossa, jotta takaisinottovelvollisuus koskisi häntä.

Yliopistoissa on valitettavan paljon pitkään määräaikaisena olleita työntekijöitä, joiden tilanteen huomioimiseksi pääluottamusmiehet tekevät työtä. Määräaikaisten työntekijöiden asema on tuotannollis-taloudellisissa irtisanomisissa vakituisia työntekijöitä heikompi, jollei työnantaja ole halukas ulottamaan tukitoimiaan myös heihin. Uudelleen työllistymistä tukevat toimenpiteet, uudelleensijoittamis- ja takaisinottovelvollisuus koskevat lähtökohtaisesti ainoastaan irtisanottavia työntekijöitä. Määräaikaisen työntekijän tilanne muuttuu, mikäli hänet irtisanotaan. Yleensä määräaikainen työsuhde päättyy määräajan päätyttyä, mutta on

Yliopistojen opetusalan liitto YLL

irtisanottavissa, mikäli työsopimukseen on erikseen kirjattu irtisanomisaika. Irtisanomisaika tällöin sama kuin toistaiseksi voimassaolevaa työsuhdetta irtisanottaessa.

Kaikissa tapauksissa on mahdollista saada omalta liitolta neuvoja ja pyytää liittoa tutkimaan irtisanomisen laillisuus. Laillisuuden tutkiminen tehdään aina jälkikäteen. Tarkempia tietoja irtisanomistilanteita varten saat luottamusmiehiltä ja YLL:stä sekä OAJ:sta.

Ns. yhteiskuntasopimus vai pakkolait?

Edellisessä kirjeessä oli tietoa ns. yhteiskuntasopimuksen taustoista sekä maan hallituksen uhkauksesta toteuttaa palkanalennukset (mm. lomarahojen ja lomien leikkaus, sairauspäivien palkattomuus, työajan lisääminen) pakkolakien kautta.

Pakottavalla lainsäädännöllä on tarkoitus kääntää työsopimuslain tarkoitus pääläelleen. Työlainsäädännön ensisijainen tarkoitus on suojella työsuhteen heikompaa osapuolta eli työntekijää. Pakkolailla suojeltaisiin työnantajaa työn teettämisestä koituilta kuluilta. Samalla rajoitettaisiin työntekijöiden ja työnantajien oikeutta sopia työsuhteen ehdoista. Näkemyksemme mukaan tällaiset lait ovat kyseenalaisia sekä Suomen perustuslain että kansainvälisen työlainsäädännön näkökulmasta.

Yhteiskuntasopimuksen osaksi halutaan tuoda ns. Ruotsin mallia, jossa julkisen sektorin palkankorotukset eivät saisi ylittää yksityisen (vient)sektorin palkankorotuksia. Tämä on epäkohta, sillä yksityisellä sektorilla maksetaan yleiskorotusten lisäksi selvästi enemmän palkankorotuksia kuin julkisella sektorilla (ns. palkkaliukumat).

Keskeiseksi kysymykseksi yhteiskuntasopimusneuvotteluissa on noussut paikallinen sopiminen. Maan hallituksella on takataskussaan malli, jossa paikalliseen sopimiseen pakotettaisiin lainsäädännöllä. Palkansaajapuolelle on keskeistä, että paikallisesta sopimisesta sovitaan osana yhteiskuntasopimusneuvotteluja. Näissä neuvotteluissahan on tarkoitus sopia työn kustannusten alentamisesta. On huolestuttava ajatus, että näiden neuvotteluiden *jälkeen säädettäisiin lisäksi* pakottava lainsäädäntö työnkustannusten alentamisesta paikallisella sopimisella. Tästä johtuen paikallisen sopimisen on oltava osa neuvoteltavaa kokonaisuutta.

OAJ:n korkeakoulupäivä 18.3.2016

OAJ järjestää tänä vuonna ensimmäistä kertaa ammattikorkeakoulu- ja yliopistosektorin yhteisen Korkeakoulupäivän pe 18.3.2016. Seminaarin aiheina ovat korkeakoulutuksen kehittäminen, johtaminen korkeakoulujen kilpailutekijänä sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan merkitys yhteiskunnalle. Tarkempi ohjelma sekä ilmoittautuminen on lähetetty jäsenille 15.2.2016. Tilaisuus ei korvaa marraskuisia yliopistopäiviä, jotka järjestetään tänä vuonna pe–la 18.–19.11. Helsingissä.

Seuraamme YLL:ssä ja OAJ:ssa yhä tiiviimmin koko korkeakoulusektoria, myös ammattikorkeakouluja. OAJ on ainoa järjestö Suomessa, joka edustaa sekä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen henkilöstöä. Me molempien sektorien edunvalvojat tunnemme toisemme ja meillä on hyvä keskusteluyhteys OAJ:ssa. Yhteisiä intressejä on paljon sekä korkeakoulupolitiikassa että edunvalvonnassa.

Yliopistojen opetusalan liitto YLL

Huomioithan vielä liitteenä olevan kirjeen YLL:n juhlakirjasta! Toimitustyötä vetämään olemme saaneet YLL:n pitkäaikaisen puheenjohtaja Tuula Hirvosen.

Hyvää kevätlukukautta vielä kaikille,

parhain terveisin

Seppo Sainio
puheenjohtaja

puh. 040 86 55 479